

Besenyő János

Inferno terror. Az erdőtűz előidézése, mint a terrorizmus egyik új formája

DOI 10.17047/HADTUD.2017.27.1-2.84

2016. november 18. és 26. között Izrael 220 különböző pontján gyulladtak ki az erdők. A rendkívül száraz és szeles időszak miatt eleinte mindenki a szélsőséges időjárást hibáztatta, de hamarosan kiderült, hogy több esetben szándékos gyújtogatás történt, amely során arab származású izraeli állampolgárok, illetve a Palesztin Hatóság területén élők benzinnel gyújtották be a nagy szárazság miatt könnyen lángra lobbanó erdőket. Az eset már csak azért is figyelemfelkeltő, mivel az Al-Kaida 2012-ben az általa kiadott Inspire magazinban egy hosszabb hangvételű cikkben értekezett arról, hogy az erdőtűzeket hogyan lehetne az USA elleni terrortámadásokra felhasználni.

A történelem során több alkalommal is használták a tüzet az ellenség megsemmisítésére, majd később, különböző terrortámadásokhoz is. Ezt jól szemléltetik Brian A. Jackson és David R. Frelinger a *Rifling Through the Terrorists' Arsenal Exploring Groups' Weapon Choices and Technology Strategies* című tanulmányukban, amelyben az 1980 és a 2005 közötti terrortámadások eszközeit vizsgálták. A szerzők kutatásai alapján az 5000 bekövetkezett terrortámadás 11%-át (550 eset!) követték el tűz (gyújtogatás, Molotov-koktél stb.) alkalmazásával a terroristák.¹ Egy másik elemzés szerint nemzetközi szinten 1968 és 2005 között 55 olyan terrorszervezetről tudunk, akik a támadásaik során akár önállóan, akár más eszközökkel kombinálva, hatékonyan alkalmazták a tüzet.²

Az elmúlt évtizedekben ez az eszköz több, környezetvédelemmel és állatvédelemmel foglalkozó radikális csoport fegyvertárába is bekerült, amelyek nemcsak a velük szembenállók anyagi javainak tűzzel való elpusztítását, de a génmódosított

1 Brian A. Jackson – David R. Frelinger: *Rifling Through the Terrorists' Arsenal. Exploring Groups' Weapon Choices and Technology Strategies*. RAND Working Paper, 2007, p. 14.
http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/working_papers/2007/RAND_WR533.pdf
Letöltési idő: 2016. 12. 04.

2 Maj. Robert Arthur Baird: *Pyro-terrorism – the threat of arson induced forest fires as a future terrorist weapon of mass destruction*. United States Marine Corps School of Advanced Warfighting, 2005,
<http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a509220.pdf> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

ültetvények felgyújtását, vagy éppen a szándékos erdőtüzek okozását is elfogadható eszköznek tekintik.³

A tüzet azért is részesítik előnyben a terroristák, mert annak használatához nem szükséges hosszan tartó kiképzés, nincs nagy költsége és viszonylag kevés emberrel végrehajtható, és megfelelő körülmények (időjárás, szél stb.) esetén rendkívül hatékony, nagy rombolásra képes, továbbá nagy erőket köt le megfékezésére. A tűz pusztító erőként történő felhasználása többféleképpen történhet. Lehet gyújtogatással, ahol könnyen éghető anyagokat használnak a terroristák, de próbálkozhatnak gázzal vagy más jól éghető anyaggal (gázolaj stb.) töltött tartályokkal is (például amikor teli tankert vezetnek neki egy kormányzati vagy polgári célpontnak).⁴

Az elkövetők lehetnek akár magányos farkasok, de akár jól szervezett csoport is állhat a gyújtogatások mögött, akik egyszerre több helyen gyújtogatnak, hogy így osszák meg a védekezőket, akik az erejüket szétforgácsolva nem lesznek képesek hatékonyan védekezni. Számos példát találunk arra is, hogy az egyéni elkövetőket szervezeten veszik rá a cselekmény összehangolt véghezvitelére.

A gyújtogatást más módszerekkel is kombinálhatják (robbanóeszközök, öngyilkos merénylők, támadás a védekezést folytatók ellen stb.), amellyel a sikeres terrortámadás esélye tovább növekszik, vele pedig a pusztítás mértéke is egyaránt. Azt se felejtjük el, hogy a terroristákkal szemben fellépő erőknek nemcsak a fegyveresekkel, de a tűzzel, az azzal járó füsttel és a járhatatlan tereppel is fel kell venni a harcot, amelyek további értékes időt vesznek el.

A tűz alkalmazásával a legnagyobb gond, hogy szinte kontrollálhatatlan, ezért akár gyújtójára is veszélyessé válhat. De ez még mindig elenyésző kockázatnak tűnik az elérhető eredményekhez képest. És ne felejtjük el, hogy az emberek többsége az élete során nem kap megfelelő felkészítést arra, hogy mit tegyen, mondjuk, egy több ezer főt befogadó pláza esetleges kigyulladásakor. És még nem is beszélünk arról, hogy a gyújtogatásoknak, nagy tüzeknek mindig jelentős hírértéke van, amely szintén vonzza a terroristákat.

Az Al-Kaida és az erdőtüzek

2003-ban készült egy FBI-jelentés, amely arról szólt, hogy a bebörtönzött Al-Kaida vezetők arról értekeztek, hogyan lehetne erdőtüzeket előidézni gyújtogatással az USA nyugati területein. A terroristák úgy gondolták, ha kiderülne, hogy a jelentős anyagi károkat okozó erdőtüzek nem természeti katasztrófák, hanem jól szervezett

3 John Lewis: Oversight on Eco-terrorism specifically examining the Earth Liberation Front (ELF) and the Animal Liberation Front (ALF). U.S. Senate Committee on Environment & Public Works, 2005, <http://www.iwar.org.uk/cyberterror/resources/eco-terror/lewis.htm> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

Továbbá: Daniel Schorn: Burning Rage, CBS News, 2005, <http://www.cbsnews.com/news/burning-rage/> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

4 Egyre inkább úgy tűnik, hogy a terroristák nem a kormányzati, rendvédelmi, katonai, hanem sokkal könnyebben támadható polgár, „puha” célpontokat támadják, mivel az ilyen típusú eredményes terrorakciók sokkal nagyobb hatást képesek elérni és viszonylag gyorsan destabilizálni egy jóléti, a biztonságot alapvető jogként kezelő társadalmat.

terrortámadások része, akkor az amerikai állampolgárok arra kényszeríthetik a kormányzatot, hogy változtasson a politikáján.⁵

A terrorszervezet egyik vezetője, Khalid Shaikh Mohammed úgy gondolta, hogy teljesen felesleges egy igen költséges „piszkos bombát” szereznie a szervezetnek, hiszen ha gázzal vagy más gyúlékony anyaggal megtöltött tartálykocsikkal behajtanak New-York hús különböző fontos középületébe vagy bevásárlóközpontjába, az legalább annyi áldozattal, hírveréssel jár, ráadásul megingathatják az állampolgárok bizalmát a kormányzatban.⁶

2004-ben egy arab nyelvű radikális iszlamista honlapon a szervezet egy újabb hatpontos tervvel rukkolt elő, hogyan lehetne gyújtogatással támadást intézni amerikai célpontok ellen. Az elképzelésben új elemként jelent meg az élelmiszergyártás folyamatába való beavatkozás annak érdekében, hogy élelmiszereket fertőzhessenek, mérgezhessenek meg.⁷

A terrorszervezet később is visszatért a számára oly kedves témához, mint ahogy az általuk működtetett *Inspire* című magazin is igazolja. A 2010-ben megjelent 1. számban már erdőtüzek okozására buzdítja a dzsihád részeként gyújtogatni kívánókat, a témával komolyabban azonban csak a 2012-ben megjelent 9. szám foglalkozott. A cikk írója egy terjedelmes írásban értekezett arról, hogy miképpen lehetne mesterségesen erdőtüzeket előidézni Amerikában, Ausztráliában vagy Európában.⁸

A szerző a 2002 decemberében kitört ausztráliai tűzvész ismertetésével kezdte írását, amely a legveszélyesebbnek és a legnagyobbnak számított az elmúlt 30 évben. A napokig küzdő 4500 tűzoltó – akiket tűzoltásra alkalmas repülőgépek segítettek – hősiessége ellenére a tűz elérte Sydneyt, ahol több száz ház égett ki. A cikk írója szerint Amerikában hasonló tüzek keletkeztek, főleg Montanában, amely egyébként gyorsan fejlődő terület. A tanulmány felhívja arra is a figyelmet, hogy a terroristák a természet változásait (szárazság, nagy kiterjedésű erdők stb.) kihasználva képesek egy halálos hatékonyságú „tűzbombát” létrehozni, amellyel az általuk gyűlölt nyugatiakra mérhetnek csapást. Éppen ezért a tüzet „Allah egyik harcosának” nevezi. Három fontos dolgot tart a siker kulcsának: Allah segítségét, a megfelelően kiválasztott helyet és időt, illetve a megfelelően elkészített és működő gyújtószerkezetet.

Az esszé külön megemlíti, hogy egy, Ausztrália északi területein történő gyújtogatásos merénylethez a legjobb a tavaszi időszak, míg a délebbi régiókban inkább a nyári időszak javasolt. Értekezik még a szél fontosságáról, mivel az jelentősen megnövelheti a pusztítás mértékét és akár lehetetlenné is teheti a tűzoltók munkáját. A szerző külön említi az erdők összetételét, valamint hogy azokban milyen tüzet

5 Joseph Farah: Terrorists plotted setting U.S. fires, WND.com, 2007, <http://www.wnd.com/2007/10/44266/> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

6 Maj. Robert Arthur Baird: Pyro-terrorism – the threat of arson induced forest fires as a future terrorist weapon of mass destruction. United States Marine Corps School of Advanced Warfighting, 2005, <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a509220.pdf> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

7 Global Jihad: New al-Qaida plot to burn U.S. forests. WND.com, <http://www.wnd.com/2004/04/24086/> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

8 Al-Kaida: Inspire, Winter 1433 (2012), Issue 9, p.30. https://ia801603.us.archive.org/6/items/inspr1to10/Inspire_9.pdf Letöltési idő: 2016. 12. 04.

érdemes gyűjtani, illetve milyen gyűjtőeszközöket érdemes használni. Ezek után pedig ismerteti a különböző időzítésű gyűjtőbombák elkészítésének és használatának módjait. (Persze emellett olyan „ősdi” technikákat is bemutat, mint a cigarettával, lencsével való tűzgyújtás is.) Ezek után foglalkozik a támadások helyének megválasztásával, amelyek elsősorban az USA, Nagy-Britannia, Izrael, illetve a NATO tagállamok és mindazon országok, akik a fent említettekkel bármilyen szövetséget kötnek. Azonban az iszlám országok nem lehetnek célpontok, illetve az említett országokban élő muzulmánok sem, csak hitetlenek (mindenki, aki nem muszlim!).

A támadások előkészítésében fontos szerepet szán az időjárás-előrejelzéseknek, a tudományos magazinokban megjelent cikkeknek, amelyek egy-egy terület éghajlatával, környezetével foglalkoznak. Külön jelzi az internet fontosságát a célpont kiválasztásában. Ha az megvan, akkor kell elhelyezni a robbanóanyagokat, lehetőleg úgy, hogy azok minél nagyobb pusztítást okozzanak. Arra külön felhívja az potenciális elkövetők figyelmét, hogy legalább 30 gyűjtőbombát készítsenek egy erdő felgyújtásához, mert csak akkor van esély sikerre vinni a terrortámadást.

Megemlíti, hogy 2009-ben egy kaliforniai tűzvész során több mint 2 milliárd USD kár keletkezett. Emellett fontosnak tartja az emberi életek kioltásának szükségességét is, de nem azok nagy száma miatt, hanem mert ezzel is megfélemlíthető a megtámadott közösség. Erre egy chilei példát hoz fel, ahol a védekezésben résztvevő tűzoltók közül heten veszítették életüket, ami sokkolta a helyieket.

Külön hangsúlyozza Mohamed sikerének egyik titkát, hogy képes volt az ellenfeleit terrorizálni és félelmet ültetni a szívükbe. A tanulmány végén a szerző annak a véleményének ad hangot, hogy az előbbieken említett tüzeket nem lehet sikeresen megfékezni még a modern eszközökkel sem, mivel azt Allah a pusztításra teremtette.

A tanulmány egyébként külön megemlíti a palesztin al-Masadah Jihadi Brigades (Masadaal-Mujahideen) terrorszervezet tagjait, akik izraeli célpontok ellen több alkalommal is sikeresen hajtottak végre gyűjtogatásos merényleteket.⁹

A tanulmány utóéletéhez hozzátartozik, hogy Kalifornia állam szakhatóságai megvizsgálták az Inspire Magazinban javasolt gyűjtőbombák működését, de azokat nem találták elég hatékonyak.¹⁰ Ennek ellenére több információ is alátámasztja, hogy a terroristák sikeresen alkalmazták a tüzet fegyverként és azt továbbra is arzenáljukban kívánják tartani. Ezt bizonyítja egy másik jelentés, amit több, hírszerzéssel, belbiztonsággal foglalkozó szervezet jegyez. Ebben a jelentésben valós veszélyként tüntetik fel, hogy a terroristák gyűjtogatással próbálnak terrortámadásokat végrehajtani az USA területén.¹¹

9 David Barnett: Palestinian jihadist group claims credit for Arizona wildfire. Long War Journal, 2013, http://www.longwarjournal.org/archives/2013/07/masadat_al_mujahideen_claims_c.php
Letöltési idő: 2016. 12. 04.

10 California State Threat Assessment Center: A Practical Test of the 'Ember Bomb' as Described in Inspire. Issue 9, 2012, <https://info.publicintelligence.net/STAC-EmberBombTest.pdf>
Letöltési idő: 2016. 12. 04.

11 DHS Office of Intelligence and Analysis (I&A), Cyber, Infrastructure, and Science Division: Terrorist Interest in Using Fire as a Weapon, 2012, <https://info.publicintelligence.net/DHS-TerroristFireWeapon.pdf>
Letöltési idő: 2016. 12. 04.

Egyébként nem az Al-Kaida foglalkozott először azzal a kérdéssel, hogy az erdőtüzek hogyan használhatóak fel a terror eszközeként. Az amerikai hadsereg őrnagya, Robert Arthur Baird 2005-ben a *Pyro Terrorism – The Threat of Arson Induced Forest Fires as a Future Terrorist Weapon of Mass Destruction* című írásában,¹² valamint 2009-ben az ausztrál Mervyn F. Bendle, az *Australia's nightmare: bushfire jihad and pyro terrorism* című tanulmányaikban igyekeztek felhívni a figyelmet erre a veszélyre.¹³

Szándékosan okozott, terrorgyanús erdőtüzek

2003 júliusában a francia Riviérán található Roquebrune-sur-Argens település közelében ismeretlenek Molotov-koktélokkal szándékosan gyújtották fel az erdőt, amely négy ember halálát okozta. Emellett jelentős anyagi kár keletkezett, illetve ki kellett telepíteni több mint 10 000 embert a veszélyeztetett területről. A francia hatóságok terrorcselekménynek tekintették az ügyet.¹⁴ Izraelben a palesztin radikálisok már korábban is használták a tüzet terrortámadásaik során, de 2004-ben gyújtották fel először erdőket, hogy minél nagyobb kárt okozzanak és a kormány ellen fordítsák a lakosságot.¹⁵ Az izraeliek gyújtogatásos intifádának (Arson Intifada) nevezték el a támadásokat.¹⁶ A 2007-es nagy pusztítással járó görögországi erdőtüzeknél is felmerült a terrorcselekmény gyanúja, mivel egyértelműen bizonyítást nyert, hogy a tüzeket gyújtogatás okozta. Megtalálták az időzítő/indító szerkezet maradványait is. A görög és más külföldi hírszerzői értesülések szerint a gyújtogatás mögött az Al-Kaida és a hozzákötődhető csoportok állhattak, akik nemcsak mint logisztikai bázisra, de mint NATO-tagországra célpontként is tekintettek az országra. A görög határőrség le is tartóztatott egy szaúdi férfit, akinél a robbantásnál használt szerkezetekhez hasonlókat találtak.¹⁷

12 Maj. Robert Arthur Baird: *Pyro-terrorism – the threat of arson induced forest fires as a future terrorist weapon of mass destruction*. United States Marine Corps School of Advanced Warfighting, 2005, <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a509220.pdf> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

13 Mervyn F. Bendle: *Australia's nightmare: bushfire jihad and pyroterrorism*. National Observer (Council for the National Interest, Melbourne), No. 79, Summer 2008/09, pages 8–22 http://www.nationalobserver.net/pdf/2009_australias_nightmare_bushfire_jihad_and_pyroterrorism.pdf Letöltési idő: 2016. 12. 04.

14 The Telegraph: *Britons killed in 'terrorist' forest fires, 2003*, <http://www.telegraph.co.uk/news/1437457/Britons-killed-in-terrorist-forest-fires.html> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

15 Az izraelieket igen érzékenyen érintették a gyújtogatásokból kialakuló erdőtüzek. Nem csak a leégett területek, illetve az anyagi kár jelentős mértéke miatt, hanem azért is, hiszen az évszázadok óta elsivatagosodott, használhatatlan területeket ők tették termővé a saját kezükkel, illetve ők telepítették vissza az erdőségeket. Éppen ezért hatalmas pszichikai nyomást gyakoroltak ezek az események az izraeli lakosságra. A kormányzat éppen ezért még inkább elkötelezte magát nemcsak a leégett területek újrásítására, de újabb erdőségek telepítésére is.

16 Maj. Robert Arthur Baird: *Pyro-terrorism – the threat of arson induced forest fires as a future terrorist weapon of mass destruction*, United States Marine Corps School of Advanced Warfighting, 2005, <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a509220.pdf> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

17 Ioannis Michaletos – Christopher Deliso: *New Security Threats, Trends in Global Intelligence Influence Greek Reforms*, Balkananalysis, 2008, <http://www.balkananalysis.com/blog/2008/02/16/new-security-threats-trends-in-global-intelligence-influence-greek-reforms/> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

2012 októberében az orosz titkosszolgálat (Oroszország Szövetségi Biztonsági Szolgálat – FSZB) vezetője, Alekszander Bortnyikov azt állította, hogy az abban évben bekövetkezett európai erdőtűzek közül többet az Al-Kaida emberei okoztak egy terrorcselekmény sorozat részeként. Bortnyikov szerint a „alacsony költségű” terrortámadások az Al-Kaida új európai stratégiájának részét képviselik.¹⁸ Bár bizonyítani nem lehet, hogy az általa említett erdőtűzeket biztosan terroristák idézték elő, de a következő években több nagyobb tűzvésznél egyértelműen kiderült, hogy azokat gyújtogatás okozta. Az egyik ilyen nagyszabású tűz az amerikai Colorado állambeli Black Forestben tört ki 2013. június 11-én, ami miatt 38 000 embert kellett kitelepíteni, sajnos ez a tűzvész két ember halálát okozta, 489 ingatlan teljesen megsemmisült, és 15 500 acre (6276,6 ha) erdő teljesen leégett. A kár teljes értéke 420,5 millió USD volt.¹⁹ 2013-ban egy hatalmas erdőtűz pusztított Arizonában is, ahol a jelentős anyagi károk mellett 19 tűzoltó is az életét vesztette.²⁰ Ez a tüzeset azért is érdekes, mivel azt egy, az Al-Kaidához közelálló palesztin terrorszervezet vállalta magára. Ennek ellenére sokan szkeptikusan fogadták a szervezet hivatalos közleményét és inkább az időjárást, illetve a véletleneket okolják a tűz keletkezéséért.²¹

A 2016-os izraeli tüzek

Az első tüzek 2016. november 21-én lobbantak fel a Jeruzsálem és Tel-Aviv között található Neve Shalom területén, majd nem sokkal ezután a Haifától alig 35 kilométerre, északon található Zichron Ya'akov településen. Ezt követően a lángok áterjedtek Izrael középső és északi területeire, melyeket az izraeli tűzoltók – a hadsereg²² és a rendőrség egységeivel együttműködésvel – igyekeztek felszámolni.²³

A több napig tartó küzdelem során, a közvetlen életveszély miatt emberek tízezeit kellett kitelepíteni a lakóhelyükről. November 23-án például Nataf városa lángolt

18 The Clarion Project: Russian Intel.: Militant Groups Setting Forest Fires in Europe, 2012, <http://www.clarionproject.org/news/fire-one-soldiers-allah#> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

19 El Paso County, Colorado Sheriff's Office: Black Forest Fire 11-21 June 2013 – After action report/improvement plan, 2014,

http://wildfiretoday.com/documents/Black_Forest_Fire_EPSO_AA_Report.pdf Letöltési idő: 2016. 12. 04.

20 Dave Urbanski: 'Terrible, Terrible Dark Day in Arizona': 19 Firefighters Perish Battling Deadliest U.S. Wildfire in 30 Years, The Blaze, 2013, <http://www.theblaze.com/stories/2013/06/30/official-18-arizona-firefighters-dead-after-battling-blaze/> Letöltési idő: 2016. 12. 04.

21 David Barnett: Palestinian jihadist group claims credit for Arizona wildfire, Long War Journal, 2013, http://www.longwarjournal.org/archives/2013/07/masadat_al_mujahideen_claims_c.php Letöltési idő: 2016. 12. 04.

22 Az izraeli hadsereg két kutató-mentő zászlóalj, valamint mozgósított tartalékosokat vetett be a tüzek megfékezésére. – Ruth Eglash: 60,000 Israelis evacuated in Haifa as fires continue to rage. The Washington Post, 2016, https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/11/24/five-countries-help-israel-fight-massive-fires/?utm_term=.7cbb2790ef94 Letöltési idő: 2016. 12. 05.

23 Később kiderült, hogy az első tűz keletkezésének az oka szándékos gyújtogatás volt. Andrew Carey – Laura Smith-Spark: Israel wildfires: Haifa residents back home; fires under control, CNN.com, <http://edition.cnn.com/2016/11/25/middleeast/israel-wildfires-haifa-evacuation/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

és hamarosan Izrael harmadik legnagyobb urbánus települését, Haifát is ki kellett ürítenie a hatóságoknak, ahonnan több mint 60 000 lakost menekítettek ki a lángok elől.²⁴ A városból nemcsak a lakosok egy része menekült el, de közintézményeket, egyetemeket, iskolákat, sőt még a börtönöket is evakuálni kellett. A tűz nagyságát jól szemlélteti, hogy a Jeruzsálemet Tel-Avivval összekötő 443-as autópályát is le kellett zárni, mivel a tűz a pálya mellett található Modin városát is elérte.²⁵ Sőt, Jeruzsálemet is veszélyeztették a lángok, így a város közvetlen közelében található Beit Meir település lakosait kellett evakuálni.²⁶ Bár a tüzek nagy részét péntekre sikerült megfékezni, még vasárnap is volt feladata a tűzoltóknak.

A különböző helyeken sorban felgyulladó tüzek terjedését az időszakhoz képest szokatlanul száraz időjárás (hónapok óta nem esett eső az országban) és a sokszor viharos erejű szél is elősegítette. A védekező egységek képtelenek voltak minden helyszínen helytállni, ezért az ország kormányfője, Benjamin Netanjahu a nemzetközi közösséghez fordult segítségért. Az izraeli felhívásra szinte azonnal reagált Bulgária, Ciprus, Horvátország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Oroszország, Románia, Spanyolország és Törökország,²⁷ amelyek tűzoltásra alkalmas repülőgépeket, eszközöket és képzett szakembereket küldtek az izraeli lakosság segítségére. Később más államok – köztük az Egyesült Államok és Oroszország – is csatlakoztak a nemzetközivé vált mentőakcióhoz. Hamarosan a Palesztin Hatóság is felajánlotta a segítségét a tüzek megfékezésére,²⁸ sőt az ország arab szomszédjai közül Egyiptom és Jordánia is küldött támogatást.²⁹

Hamarosan felmerült a szándékos gyújtogatás gyanúja is, amely több esetben is igazolódni látszik. Ez után az ország miniszterelnöke egy Haifában megtartott sajtótájékoztatón kijelentette, hogy minden szándékosan elkövetett gyújtogatást terrorcselekményként fognak elbírálni, illetve a gyújtogatókat terroristaként fogják kezelni. Az izraeli hatóságok nyomozást indítottak, amely során 25 tüzéséről egyértelműen kiderült, hogy szándékos gyújtogatás okozta, ami miatt 35 embert vettek őrizetbe gyújtogatás vádjával. Bár nem ez volt az első, palesztin szélsőségesek által elkövetett

24 CNBC.com: Wildfires tear across Israel, Netanyahu calls arsonists 'terrorists', 2016, <http://www.cnn.com/2016/11/25/wildfires-tear-across-israel-netanyahu-calls-arsonists-terrorists.htm> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

25 BBC: Israel fires: Tens of thousands flee as fires hit Haifa, 2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38088651> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

26 Middle East Eye: Israel fires: Netanyahu says 'arson is terror' as Palestinians help tackle blazes, 2016, <http://www.middleeasteye.net/news/arson-terror-warns-netanyahu-palestinian-firefighters-help-tackle-israel-wildfires-1983681925> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

27 Ciprus és Görögország négy, tűzoltásra alkalmas repülőgépet és 49 tűzoltót küldött, illetve repülőgépeket küldött még Oroszország, Nagy-Britannia, Horvátország, Olaszország és Törökország is. FACT: Forest fire in Israel: arrests and foreign help, 2016, <http://fact.international/2016/11/forest-fire-in-israel-arrests-and-foreign-help/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

28 A Palesztin Hatóság 8 tűzoltókocsival és azok legénységével vett részt a Haifa környéki tüzek oltásában. Andrew Carey – Laura Smith-Spark: Israel wildfires: Haifa residents back home; fires under control, CNN.com, <http://edition.cnn.com/2016/11/25/middleeast/israel-wildfires-haifa-evacuation/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

29 Michael M. Rosen: Israel on fire, National Review, 2016, <http://www.nationalreview.com/article/442557/israeli-fires-hope-amid-flames> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

ilyen cselekmény, de ennyire szervezett és hatékony akciót eddig nem voltak képek kivitelezni.

A miniszterelnök szerint aki „... az ország bármelyik pontján gyújtogatni próbál, az nem marad büntetlenül.”³⁰ Az ország belügyminisztere Gilad Erdan „gyújtogatásos terrorizmusnak” nevezte az eseményeket és jelezte, hogy az izraeli biztonsági erők több gyújtogatót is letartóztattak. Egy a katonai rádióban tett nyilatkozatában ennél is tovább ment, mivel szerinte legalább a keletkezett tüzek felét gyújtogatás okozta.³¹ A gyújtogatás tényét Roni Alsheich rendőrparancsnok is megerősítette, és jelezte, hogy külön nyomozócsoport foglalkozik a gyújtogatások kivizsgálásával, de a téma érzékenysége miatt ő sem bocsátkozott további részletekbe.³² A szándékos gyújtogatás tényét erősítette meg a haifai tűzoltóság parancsnoka, Simon Ben Ner is, aki egy rádiónyilatkozatában arról beszélt, hogy magát a tűzoltóállomást is fel akarták gyújtani, hogy ezzel is hátráltassák/megakadályozzák a tűzoltók tevékenységét.³³

A vizsgálatok során több esetben találtak gumi- és Molotov-koktél maradványokat a tüzek helyszínén, sőt tetten is értek néhány gyújtogatót.³⁴ Egyre többen beszélnek a „tűz-intifádáról”, mint az izraeliek ellen bevethető egyik új palesztin eszközzel. Ezzel kapcsolatosan azonban visszafogottságra intett Boaz Ganor, az International Institute for Counter-Terrorism alapítója és vezetője, aki szerint a terroristák nemcsak Izraelben, de máshol is gyakran használják fel a tüzet terrorcselekményeik során,³⁵ ezért az nem tekinthető új fegyvernek.³⁶ Ennél keményebben fogalmazott Yoram Schweitzer, izraeli terrorizmus-szakértő, aki szerint botorság a „tűz-intifáda” kifejezést használni, legalábbis addig nem megalapozott, míg a tüzeseteket teljes körűen ki nem vizsgálták.³⁷

30 Middle East Eye: Israel fires: Netanyahu says ‘arson is terror’ as Palestinians help tackle blazes, 2016, <http://www.middleeasteye.net/news/arson-terror-warns-netanyahu-palestinian-firefighters-help-tackle-israel-wildfires-1983681925> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

31 AFP: Tens Of Thousands flee bush fires as Israel alleges ‘arson terror’, Daily Nation, 2016, <http://www.nation.co.ke/news/world/Thousands-flee-bushfires-as-Israel-alleges—arson-terror-/1068-3464192-2kdawgz/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

32 FACT: Forest fire in Israel: arrests and foreign help, 2016, <http://fact.international/2016/11/forest-fire-in-israel-arrests-and-foreign-help/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

33 Anna Ahronheim: As Israel burns, are we looking at a new form of eco-terrorism?, The Jerusalem Post, 2016, <http://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Are-we-looking-at-a-new-form-of-terrorism-473566> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

34 Michael M. Rosen: Israel on fire, National Review, 2016, <http://www.nationalreview.com/article/442557/israeli-fires-hope-amid-flames> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

35 Daniel Pipes: Bushfire Jihad, 2009, <http://www.danielpipes.org/blog/2009/03/bushfire-jihad-in-australia> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

36 Mint korábban is jeleztem a palesztin al-Masadah Jihadi Brigades (Masadaal-Mujahideen) terrorszervezet több alkalommal hajtott végre izraeli célpontok ellen gyújtogatásos merényleteket. Ugyan ez a szervezet más az Amerikai Egyesült Államokban bekövetkezett erdőtüzek szándékos okozását is magára vállalta. - David Barnett: Palestinian jihadist group claims credit for Arizona wildfire, Long War Journal, 2013, http://www.longwarjournal.org/archives/2013/07/masadat_al_mujahideen_claims_c.php Letöltési idő: 2016. 12. 04.

37 Anna Ahronheim: As Israel burns, are we looking at a new form of eco-terrorism?, The Jerusalem Post, 2016, <http://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Are-we-looking-at-a-new-form-of-terrorism-473566> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

Egyes feltételezések szerint a gyújtogatásokat az válthatta ki, miszerint az izraeli hatóságok rendeletben tiltották meg, hogy a mecsetekben a műezzinek mikrofonokat használjanak, és azokon keresztül hívják imára a híveiket. A tűzvész előtti héten a Hamasz vezetője, Khaled Mashaal úgy fogalmazott, hogy az izraeliek a tűzzel játszanak és nemcsak a palesztinok, de a teljes iszlám világ reakcióival kell számolniuk.

Az izraeli tüzeseteket nemcsak a palesztinok, de több arab ország állampolgárai is „üdvözölték”, azokat nagy örömmel fogadták.³⁸ Az egyik legelterjedtebb hashtag a twitteren az „#Israelisburning” volt. A közösségi médiákban nemcsak hogy örültek az országot sújtó tűzvésznek, de biztatták a palesztinokat, hogy menjenek és gyújtogassanak. Az egyik twitterező ezen cselekményeket az izraeliekkel szembeni ellenállás eszközének nevezte. Ezek után kevésbé meglepő, hogy egy palesztin újságíró, Anas Abu Daabes, egy facebook-bejegyzésében a tűzvészt isteni büntetésként értelmezte és arra szólította fel a palesztinokat, hogy segítsék elő azokat. Ezért a biztonsági erők bűncselekményre való felbujtásért letartóztatták.³⁹

Az eseményektől, valamint az ezzel kapcsolatos arab reakcióktól függetlenül, többen bírálták a kormányzat tevékenységét a tűzvész kezelésével kapcsolatosan, már csak azért is, mivel a 2014-ben a miniszterelnök megígérte, hogy sokkal komolyabban fogják kezelni az erdőtüzek kérdését, és az azok elleni védekezésre sokkal több forrást biztosítanak.⁴⁰ Ez részben meg is valósult, hiszen az elmúlt évben a tűzoltóság számára több repülőgépet és tűzoltóautót is beszerettek, de úgy tűnik még ez is kevésnek bizonyult. A 2010-es események is hasonlóan zajlottak le, és ott is csak több nap után, jelentős külföldi segítséggel lehetett megfékezni a tüzeket.⁴¹

A 2016 novemberében majdnem egy hétig tartó tűzvész mérlege szinte sokkolta az izraelieket. A nyolc napon keresztül tartó akcióban több mint 1773 tüzet fékeztek meg, amelyek azonban jelentős károkat okoztak.⁴² Az izraeli jelentések eddig 180 sebesültről és hatalmas anyagi károkról tudósítanak, a kis területű ország erdősegeinek jelentős része a lángok martalékává vált, valamint legalább 1000 lakás is,⁴³ amelyből 700 Haifában található.⁴⁴

38 Ananya Roy: Israel is burning: Arab social media flooded with inflammatory messages celebrating deadly wildfire, IBT, 2016, <http://www.ibtimes.co.uk/israel-burning-arab-social-media-flooded-inflammatory-messages-celebrating-deadly-wildfire-1593371> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

39 Middle East Eye: Israel fires: Netanyahu says 'arson is terror' as Palestinians help tackle blazes, 2016, <http://www.middleeasteye.net/news/arson-terror-warns-netanyahu-palestinian-firefighters-help-tackle-israel-wildfires-1983681925> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

40 Nir Hasson: Forest Fires in Israel Will Only Get Worse in Coming Years, Experts Warn, Haaretz, 2016, <http://www.haaretz.com/israel-news/1.755665> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

41 Paul Colsey – Kevin Flower: Dozens killed in northern Israel forest fire, CNN, 2010, <http://edition.cnn.com/2010/WORLD/meast/12/02/israel.forest.fires/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

42 Andrew Friedman: Israel Thanks Foreign Fire Crews From Russia, Spain, Egypt, PA, Breaking Israel News, 2016, <https://www.breakingisraelnews.com/79366/israel-thanks-foreign-fire-crews-russia-turkey-egypt-pa/#KRjgGE5itC6KVRDT.97> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

43 Michael M. Rosen: Israel on fire. National Review, 2016, <http://www.nationalreview.com/article/442557/israeli-fires-hope-amid-flames> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

44 Andrew Carey – Laura Smith-Spark: Israel wildfires: Haifa residents back home; fires under control, CNN.com, <http://edition.cnn.com/2016/11/25/middleeast/israel-wildfires-haifa-evacuation/> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

Konklúzió

Az izraeli eseményekre Európában sokan csak legyintenek, de a gyújtogatásos terrortámadások lehetőségével nemcsak az USA-nak, vagy Izraelnek, de Spanyolországnak, Portugáliának, Görögországnak, Olaszországnak, vagy éppen Franciaországnak is komolyan kell számolnia. Ugyanis számukra is komoly biztonsági és gazdasági és kihívásokat jelentenek az erdőtüzek, éppen ezért ez a fenyegetés nem hagyható figyelmen kívül. Az elmúlt évek szárazabb időjárási trendje miatt azonban más államok – köztük hazánk is – veszélyeztetett lehet egy ilyen támadással szemben, ezért az ilyen eshetőségekkel nekünk is számolnunk kell. Fontos, hogy az ilyen esetekre a kormányzati szerveknek fel kell készülnie, terveket készíteni az érintett szervek (nemzeti parkok, tűzoltóság, rendőrség, közigazgatás, lakosság által létrehozott társadalmi szervezetek, stb.) bevonásával.

Az erdőtüzek mellett más gyújtogatásos támadásokra is fel kell készülnünk, amelyeknek a célpontjai kormányzati vagy a lakosság által használt kereskedelmi vagy szabadidős központok lehetnek. Ezek ellen nem csak a kormánynak, hanem az üzemeltetőknek is fel kell készülnie, aktualizálni és erősíteni kell a különböző biztonsági protokollokat, terveket, megfelelő képzéssel rendelkező szakembereket kell alkalmazni, illetve az itt dolgozókat folyamatosan kell képezni az ilyen típusú terrortámadások esetleges kezelésére.

Azért is kell foglalkoznunk az ilyen típusú támadásokkal, mivel egyre inkább megfigyelhető, hogy a terroristák a sokszor bonyolult és nagy költséggel járó terrortámadások helyett előnyben részesítik az „egyszerű, gyors és biztonságos” megoldásokat. Egyre kevésbé van arra idő, hogy a terrororganizációk konspirálva, éveken keresztül beépülve a célország lakosságába készítsenek elő egy terrorcselekményt. Hiszen az egyre aktívabb biztonsági szolgálatok hatékonysága növekedett az elmúlt időszakban és ezzel arányosan a lebukási veszély is növekszik.⁴⁵ Egyszerűbb bemenni a boltba és venni egy kést, majd egy bevásárló központba megtámadni a békés járókelőket, vagy autóval behajtani a buszmegállóban várakozók közé. Bár az európai kontinensen ezek a támadások még újnak tekinthetők, de Izraelben sajnos már régóta a veszélyes mindennapok részévé váltak. Ebben az esetben tényleg igaz, amit egy Izraelben járt biztonságpolitikai kutató említett egy beszélgetés során, hogy a terrortámadások jelentős részét először a palesztinok alkalmazták, majd más radikális iszlamista terrorcsoportok továbbfejlesztve használják.

Egy hasonlóan új típusú fenyegetést, illetve terrorcselekményekhez szükséges eszközökhöz való hozzájutási módszert azonosított be Magyarországon a Terrorelhárítási Központ (TEK). Bizonyos csoportok egyre több második világháborús lövedéket és más robbanószerkeket ásnak ki, és azokat szétszerelve próbálnak robbanószerkezhez jutni, amit könnyen értékesíthetnek, vagy maguk használják fel. Gondoljunk bele, hogy Magyarországon – de más európai országban is – nagy csaták zajlottak le a

45 Bármilyen furcsán is hangzik az európai kontinensen végrehajtott sikeres terrortámadások után a különböző titkosszolgálatok tevékenységét pozitívan értékelni, de tudni kell, hogy minden sikeres támadással szemben legalább egy tucat meghiúsított támadást könyvelhetnek el. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem javíthatnak a hatékonyságukon, sőt!

háború során és máig is jelentős mennyiségű robbanószer található a föld alatt. Ezek megtalálása, kiásása majd hatástalanítása és a robbanóanyag eltávolítása nem ördögösség. Egy megfelelő képességgel bíró ember könnyen szerezhet ilyen módon hatékonyan felhasználható robbanó anyagot, amit nem kell kockázatos módon csempészni, vagy beszerezni fegyvercsempészekről (ami szintén növeli a lebukás kockázatát), hiszen a Schengeni határokon belül „szabadon” hozzáférhető.⁴⁶ A TEK több ilyen gyűjtőgetőt is sikeresen őrizetbe vett és az általuk „bányászott” robbanószert lefoglalta. Sajnos úgy tűnik, hogy az ezekhez hasonló egyszerűbb módszerekkel kivitelezett terrortámadásokra kell felkészülnünk.

Magyarországon ugyan készült már egy-egy tanulmány az ilyen típusú terrortámadások esetleges kezelésével kapcsolatban,⁴⁷ illetve a kritikus infrastruktúra védelméről, mégis úgy vélem, hogy ezzel a kihívással komolyabban kell foglalkoznunk. Szintén fontos kérdés, hogy egy ilyen esetben hogyan lehet a Magyar Honvédséget és a most szerveződő területvédelmi (tartalékos) erőket hatékonyan bevonni az ilyen támadások következményeinek felszámolásába, illetve újabb esetleges támadások megakadályozására.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Ananya Roy: Israel is burning: Arab social media flooded with inflammatory messages celebrating deadly wildfire. IBT, 2016, <http://www.ibtimes.co.uk/israel-burning-arab-social-media-flooded-inflammatory-messages-celebrating-deadly-wildfire-1593371>
- Andrew Carey – Laura Smith-Spark: Israel wildfires: Haifa residents back home; fires under control. CNN.com, <http://edition.cnn.com/2016/11/25/middleeast/israel-wildfires-haifa-evacuation/>
- Andrew Friedman: Israel Thanks Foreign Fire Crews From Russia, Spain, Egypt, PA. Breaking Israel News, 2016, <https://www.breakingisraelnews.com/79366/israel-thanks-foreign-fire-crews-russia-turkey-egypt-pa/#KRjgGE5itC6KVRDT.97>
- Anna Ahronheim: As Israel burns, are we looking at a new form of eco-terrorism? The Jerusalem Post, 2016, <http://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Are-we-looking-at-a-new-form-of-terrorism-473566>
- Brian A. Jackson – David R. Frelinger: Rifling Through the Terrorists' Arsenal, Exploring Groups' Weapon Choices and Technology Strategies, RAND Working Paper, 2007, p. 14. http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/working_papers/2007/RAND_WR533.pdf
- Csutorás Gábor: Terrortámadásból származó tüzek oltása katonai repülőtereken. http://www.mhht.eu/hadtudomany/2008/3_4/110-121.pdf
- Daniel Pipes: Bushfire Jihad, 2009. <http://www.danielpipes.org/blog/2009/03/bushfire-jihad-in-australia>
- Daniel Schorn: Burning Rage, CBS News, 2005, <http://www.cbsnews.com/news/burning-rage/>
- Dave Urbanski: 'Terrible, Terrible Dark Day in Arizona': 19 Firefighters Perish Battling Deadliest U.S. Wildfire in 30 Years, The Blaze, 2013, <http://www.theblaze.com/stories/2013/06/30/official-18-arizona-firefighters-dead-after-battling-blaze/>

46 Interjú Tarjányi Péterrel az ATV Szabad szemmel c. műsorában link: <http://www.atv.hu/video/video-20151127-orbant-akartak-megolni>.

47 Néhány ilyen tanulmány: Csutorás Gábor, „Terrortámadásból származó tüzek oltása katonai repülőtereken” címmel. Elérhető: http://www.mhht.eu/hadtudomany/2008/3_4/110-121.pdf
Letöltési idő: 2016. 12. 05.

Létai János: A tűzoltás és az életmentés sajátosságai a kelet-nyugati metróvonal alagútjában, Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi kar, Tűzvédelmi és Biztonságtechnikai Intézet, 2009, <http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/590-a-tuzoltas-es-az-életmentes-sajátosságai-a-kelet-nyugati-metrovonal-alagutjaban.pdf> Letöltési idő: 2016. 12. 05.

- David Barnett: Palestinian jihadist group claims credit for Arizona wildfire, Long War Journal, 2013, http://www.longwarjournal.org/archives/2013/07/masadat_al_mujahideen_claims_c.php
- Elad Benari: Arab world celebrates fires in Israel, Arutz Sheva, 2016, <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/220824>
- Fred Burton – Scott Stewart: China: An Outside-the-Box Terrorist Plot?, STRATFOR, Security Weekly, 2008, https://www.stratfor.com/weekly/china_outside_box_terrorist_plot
- Interjú Tarjányi Péterrel az ATV Szabad szemmel c. műsorában.
<http://www.atv.hu/video/k/video-20151127-orbant-akartak-megolni>
- Ioannis Michaletos – Christopher Deliso: New Security Threats, Trends in Global Intelligence Influence Greek Reforms, Balkananalysis, 2008, <http://www.balkananalysis.com/blog/2008/02/16/new-security-threats-trends-in-global-intelligence-influence-greek-reforms/>
- Joanna Ruck: Forest fires in Israel – in pictures, The Guardian, 2016, <https://www.theguardian.com/world/gallery/2016/nov/24/wildfires-in-israel-in-pictures>
- John Lewis: Oversight on Eco-terrorism specifically examining the Earth Liberation Front (ELF) and the Animal Liberation Front (ALF), U.S. Senate Committee on Environment & Public Works, 2005, <http://www.iwar.org.uk/cyberterror/resources/eco-terror/lewis.htm>
- Joseph Farah: Terrorists plotted setting U.S. fires, WND.com, 2007, <http://www.wnd.com/2007/10/44266/>
- Joseph W. Pfeifer: Fire as a Weapon in Terrorist Attacks, Combatting Terrorism Center at Westpoint, 2013, <https://www.ctc.usma.edu/posts/fire-as-a-weapon-in-terrorist-attacks>
- Létai János: A tűzoltás és az életmentés sajátosságai a kelet-nyugati metróvonal alagútjában. Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi kar, Tűzvédelmi és Biztonságtechnikai Intézet, 2009, <http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/590-a-tuzoltas-es-az-eletmentes-sajatossagai-a-kelet-nyugati-metrovonal-alagutjaban.pdf>
A practical test of the „ember bomb” as described in Inspire Issue 9, 1 June 2012, <https://info.publicintelligence.net/STAC-EmberBombTest.pdf>
- Maj. Robert Arthur Baird: Pyro-terrorism – the threat of arson induced forest fires as a future terrorist weapon of mass destruction, United States Marine Corps School of Advanced Warfighting, 2005, <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a509220.pdf>
- Mervyn F. Bendle: Australia’s nightmare: bushfire jihad and pyroterrorism, National Observer (Council for the National Interest, Melbourne), No. 79, Summer 2008/09, pages 8-22
http://www.nationalobserver.net/pdf/2009_australias_nightmare_bushfire_jihad_and_pyroterrorism.pdf
- Michael M. Rosen: Israel on fire, National Review, 2016, <http://www.nationalreview.com/article/442557/israeli-fires-hope-amid-flames>
- Mike Rogers: Investigative Report on the Terrorist Attacks on U.S. Facilities in Benghazi, Libya, September 11-12, 2012, U.S. House of Representatives, 2014, <http://intelligence.house.gov/sites/intelligence.house.gov/files/documents/benghazi%20report.pdf>
- Nir Hasson: Forest Fires in Israel Will Only Get Worse in Coming Years, Experts Warn, Haaretz, 2016, <http://www.haaretz.com/israel-news/1.755665>
- Paul Colsey – Kevin Flower: Dozens killed in northern Israel forest fire, CNN, 2010, <http://edition.cnn.com/2010/WORLD/meast/12/02/israel.forest.fires/>
- Ruth Eglash: 60,000 Israelis evacuated in Haifa as fires continue to rage, The Washington Post, 2016, https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/11/24/five-countries-help-israel-fight-massive-fires/?utm_term=.7cbb2790ef94
- Ruthie Blum: Palestinians, Arab World Celebrate, Take Credit for Israeli Fires With #IsraellsBurning Hashtag, Algemeiner, 2016, <https://www.algemeiner.com/2016/11/24/palestinians-arab-world-celebrate-take-credit-for-israeli-fires-with-israellsburning-hashtag/>
- Seth J. Frantzman: REVEALED: Arabic social media support for fires and arson in Israel, 2016, <https://sethfrantzman.com/2016/11/27/revealed-arabic-social-media-support-for-arson-in-israel/>
- Ted Walter: Beyond Misinformation – What Science Says About the Destruction of World Trade Center Buildings 1, 2, and 7, Architects & Engineers for 9/11 Truth, 2015, <http://cafr1.com/Beyond-Misinformation-2015.pdf>
- Yaakov Lappin: Police: Usfiya boy, 14, admits to starting Carmel fire, The Jerusalem Post, 2010, <http://www.jpost.com/National-News/Police-Usfiya-boy-14-admits-to-starting-Carmel-fire>